

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАНУ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена характеристиці актуальних питань щодо стану протидії корупції в Україні. У статті, на основі аналізу наукових поглядів вчених обґрунтовано, що поняття «протидії корупції» є вузьчим аніж «запобігання корупції». Відзначено, що протидія охоплює менше коло суб'єктів та, традиційно, представлена спеціальними органами державної влади, дослідженню адміністративно-правового статусу.

У статті досліджено на підставі аналізу наукової літератури та статистичних даних те, що Україна займає одне із провідних місць у Світовому антирейтингу за рівнем корупції. Доведено, що вже протягом багатьох останніх років законодавець постійно проголошує різні концепції та стратегії, які спрямовані на протидію корупції, окрім того, у більшості передвиборних агітацій саме протидія корупції є одним із перших лозунгів. Однак, при цьому автором наголошено, що реальних позитивних зрушень у цьому контексті ще й досі не має. Зауважено, що існує широке і вузьке розуміння терміна «протидія корупції». Із змісту антикорупційного законодавства зроблено висновок, що законодавець також не ставить знак рівності між «запобіганням» і «протидією», а навпаки, розмежовує їх у часі та за суб'єктами на два самостійні терміни. Серед причин підвищення рівня корупції автором зауважено недосконалість нормативного забезпечення антикорупційної діяльності; вибіркове застосування антикорупційних норм; низький рівень соціальної культури; наявне корупційне середовище тощо. Автор підкреслює, що підвищення кримінальної відповідальності за корупційні дії не є вирішенням проблеми корупції та акцентує, що результативними шляхами боротьби з корупцією є її профілактика та адміністративні методи, які є більш дієвими.

Ключові слова: корупція, протидія корупції, запобігання корупції, законодавство, державна Стратегія.

Ischuk D. TO THE CHARACTERISTICS OF THE STATE OF COMBATING CORRUPTION IN UKRAINE

The article is devoted to the description of topical issues regarding the state of counteraction to corruption in Ukraine. In the article, based on the analysis of scientific views of scientists, it is substantiated that the concept of "counteracting corruption" is narrower than "preventing corruption". It is noted that the opposition covers a smaller range of subjects and has traditionally been submitted to administrative and legal status by specialized bodies of state power.

The article examines, based on the analysis of scientific literature and statistics, that Ukraine occupies one of the leading cities in the World Anti-Rating in terms of corruption. It has been proven that for many recent years the legislator has been constantly promulgating different concepts and strategies that are aimed at combating corruption, and in most election campaigns it is one of the first slogans to combat corruption. However, the author emphasized that there are still no real positive changes in this context. It is noted that there is a broad and narrow understanding of the term "counteraction to corruption". The content of the anti-corruption legislation concludes that the legislator also does not put a sign of equality between "prevention" and "counteraction", but on the contrary, divides them in time and by subjects into two separate terms. Among the reasons for the increase in the level of corruption, the author noted the imperfection of the normative provision of anti-corruption activity; selective application of anti-corruption norms; low level of social culture; existing corruption environment, etc. The author emphasizes that raising criminal liability for corruption is not a solution to the problem of corruption, and emphasizes that effective ways of combating corruption are its prevention and administrative methods, which are more effective.

Key words: corruption, counteraction to corruption, prevention of corruption, legislation, state strategy.

Постановка проблеми. Аналіз наукової літератури та статистичних даних свідчить про те, що Україна займає одне із провідних місць у Світовому антирейтингу за рівнем корупції. І така ситуація не може не лякати. Високий рівень корупції досить часто відштовхує потенційних інвесторів в українську економіку, робить її не привабливою з економічної та політичної точок зору. Корупція є вкрай негативним явищем, яке на сьогоднішній день охоплює фактично всі сфери суспільного життя нашої держави. Як показує практика, без неї неможливо відправити дитину до дитячого садочка, або ж виграти який-небудь тендер на будівництво. Все це, як вже відзначалось вище, не тільки підриває довіру інвесторів, а й дестабілізує державу із середини, підриваючи соціальну та економічну стабільність. За таких умов не викликає жодних сумнівів, що одним із пріоритетних завдань сучасної України є створити всі необхідні організаційні та правові умови для протидії цьому негативному явищу. Втім, перш ніж визначитись із напрямками вдосконалення протидії корупції, необхідно розглянути теоретичні підходи щодо сутності та змісту поняття «корупції», а також проаналізувати стан протидії цьому явищу в нашій країні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день проблема протидії корупції неодноразово потрапляла у поле зору різних науковців. Зокрема їй приділяли увагу: А.П. Закалюк, Д.Г. Михайленко, В.І. Литвиненко, О.Ю. Бусол, М.І. Мельник, В.В. Голіна, С.Ю. Лукашевич, М.Г. Колодзяний, С.М. Гусаров, В.В. Вітвіцька, З.Б. Живко та багато інших. Втім, незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, у зазначеній сфері залишається чимала кількість проблем, які потребують негайного вирішення.

Метою статті є надати характеристику стану протидії корупції в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи наукове дослідження слід відзначити, що безсумнівним та незаперечним є той факт, що корупція є виключно негативним явищем, яке негативно впливає: по-перше, на соціальний розвиток суспільства, оскільки порушує розвиток нормальних суспільних процесів в

державі, знижує рівень добробуту населення; по-друге, на економічний розвиток держави, оскільки при високому рівні корупції до державного бюджету не надходить досить велика кількість грошових коштів; по-третє дестабілізує політичну ситуацію в країні, підриває рівень довіри громадян до держави та її органів, а також підриває імідж держави на міжнародній арені. Все це, як ви вже відзначали, вимагає від держави реалізації заходів із протидії корупції.

Протягом останніх років найбільші дискусії розгорнулися навколо термінів «запобігання» та «протидія». Так, одні вчені вважають, що узагальнюючим терміном усіх форм і способів протидії злочинності – запобігання, інші, навпаки, – протидію. На думку багатьох учених, термін «протидія» може бути використаний для відтворення загального впливу на злочинність, але він лише односторонньо («супротив») відображає останній і не містить однозначного відображення поняття запобігання злочинності, тобто не може вживатися як такий, що за сутністю тотожний поняттю «запобігання», навіть коли він вживається в широкому значенні [1, с. 322].

Розкриваючи питання запобігання корупції деякі вчені зазначають, що у вищих ешелонах влади це є передумовою руйнування корупційних мереж нижчого рівня та викорінення несистемних виявів корупційних правопорушень окремих осіб, а також ефективної дії правоохоронної системи в напрямі протидії корупційним діям. Зазначене додатково демонструє важливість подолання дії фактору політичної волі в антикорупційній діяльності в Україні [2, с. 37-38]. Запобігання корупції має здійснюватися, зокрема, у напрямі зміни характеру владних відносин у суспільстві в бік зменшення можливостей для свавілля чиновників і збільшення суспільного контролю над ними [3, с. 19].

Що ж стосується протидії корупції, то серед вчених також немає єдиної думки з цього приводу. Так, В.І.Литвиненко в дисертаційному дослідженні «Концепція адміністративно-правового забезпечення протидії корупції в Україні» (2016 р.) обстоює авторську позицію, що всі інші можливі визначення, такі як контроль над корупцією, наступ на корупцію, запобігання корупції, протистояння корупції та інші, або входять до складу протидії, або взагалі вживати некоректно [4, с. 44]. О.Ю.Бусол, розглядаючи семантичне значення термінів «запобігання» та «протидія», зазначає, що в контексті мінімізації корупції варто використовувати саме термін «протидія», змістом якої є заходи, які проводять усі члени суспільства в особі його інститутів, фізичних і юридичних осіб, з метою мінімізації корупції, усунення або нейтралізації її причин та умов відповідно до їх обов'язків з виконання державних функцій, а також із власної ініціативи [5].

Зауважимо, що існує широке і вузьке розуміння терміна «протидія корупції» [6, с. 216]: у широкому розумінні це будь-яка діяльність у сфері соціального управління, що без будь-якої спеціальної мети сприяє зниженню можливостей для корумпування суспільних відносин, зокрема шляхом забезпечення верховенства права, реалізації інших принципів права, розвитку демократичного суспільства та утвердження правової держави; у вузькому розумінні – система заходів політичного, правового, організаційно-управлінського, ідеологічного, соціально-психологічного та іншого характеру, що мають цільове спрямування на зменшення обсягів корупції, зміну характеру корупційних проявів, обмеження взаємовпливу корупції та інших соціальних явищ і процесів, підвищення ризику для осіб, які вчиняють корупційні правопорушення, нейтралізацію дії та усунення факторів корупції, виявлення, припинення та розслідування проявів корупції, притягнення винних у вчиненні корупційних правопорушень осіб до юридичної відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь [6, с. 216].

Із змісту антикорупційного законодавства слідує, що законодавець також не ставить знак рівності між «запобіганням» і «протидією», а навпаки, розмежовує їх у часі та за суб'єктами на два самостійні терміни. І хоча вказаним законом не надається окремого тлумачення цих термінів, їх нерівнозначність і зміст випливає з аналізу повноважень і завдань суб'єктів такої діяльності. Зі змісту Закону також випливає, що «...протидія полягає в діяльності спеціально уповноважених суб'єктів, які безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень...». Отже, законом чітко окреслені межі та заходи з протидії злочинності. Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори. З цього приводу ми погоджуємося з позицією вчених, які вважають, що термін «протидія» може бути використаний для відтворення загального впливу на злочинність, але він не містить однозначного відображення поняття «запобігання злочинності», тобто не може використовуватися як такий, що за сутністю тотожний поняттю «запобігання» [7, с. 18].

Таким чином, виходячи із наведених вище наукових позицій слід узагальнити, що в рамках представленої наукової проблематики найбільш доцільно використовувати термін «протидія корупції», оскільки він є більш вужчим аніж «запобігання корупції». Протидія охоплює менше коло суб'єктів та, традиційно, представлена спеціальними органами державної влади, дослідженню адміністративно-правового статусу.

Аналізуючи стан протидії корупції в Україні варто відзначити, що у серпні 2015 р. Інститут світової політики за результатами соціологічного опитування, в якому приймали участь 1000 респондентів у віці 18-55 років, визначив, що найбільше українці асоціюють Україну з корумпованою та неефективною владою; таку думку висловили 24,6% опитаних респондентів, у той же час, асоціацію з війною назвав кожен п'ятий респондент, а бідність, безробіття, занепад – майже кожен сьомий. Питання про те, з чим асоціюють Україну в ЄС, виявилось найбільш складним для учасників опитування. Більше третини (35%) не змогла визначитися з відповіддю. Серед тих, хто відповів, найпопулярнішими виявилися асоціації з корумпованою, неефективною владою (21,2%) та війною (21,1%). Таким чином, перші дві асоціації українців з їхньою Батьківщиною

збігаються з їхнім уявленням про те, з чим асоціюють Україну громадяни Європейського Союзу. Опитування також засвідчило, що українці так само, як і громадяни ЄС, вважають корупцію (84,7%), олігархів (72,5%) та недостатній економічний розвиток (56,9%) головними перешкодами руху України до Європейського Союзу [8].

Дослідження, проведене міжнародною аудиторською та консалтинговою компанією Ernst and Young, засвідчило суттєве погіршення настроїв щодо корупції в бізнес-середовищі України. Зокрема результати опитування 100 працівників великих компаній порівняно з минулим роком виявили збільшення з 60 до 80% кількості респондентів, які відповіли ствердно на запитання: «Чи вважаєте ви, що хабарництво та корупція поширені у вашій країні?». Крім того, викликає занепокоєння те, що 24% опитаних в Україні назвали неухильне дотримання антикорупційної політики шляхом до меншої конкурентоспроможності їх бізнесу. Україна зайняла сьому сходинку антирейтингу [9]. 2017 році компанією Ernst and Young Україна опинилася на першому місці за рівнем корупції серед 41 країни з Європи, Близького Сходу, Індії та Африки із розвиненими ринками чи ринками, що розвиваються. Так, кількість респондентів, які вважають, що хабарництво і корупція широко розповсюджені в країні становить – 88%. За даним показником Україна знаходиться на найнижчих позиціях серед усіх країн-учасниць дослідження EY. Також вказується, що «відсутність економічного зростання і поліпшення бізнес-клімату в нашій країні, в комбінації з відсутністю ефективної системи покарання, може підштовхнути бізнесменів до порушення етичних норм». «Так, щоб допомогти бізнесу вижити, принаймні 37% респондентів готові запропонувати грошову винагороду в обмін на укладення або продовження контракту», - йдеться у прес-релізі [10].

Згідно з даними міжнародної організації «TransparencyInternational» («Індекс сприйняття корупції» (CPI)), за індексом сприйняття корупції Україна вже багато років поспіль знаходиться наприкінці списку. У 2014 р. Україна посідала 144 місце (із 177 країн); у 2015 – 130 (із 168); 2016 – 131 (із 176); у 2017 – отримала 30 балів та 130 місце (із 180); в 2018 році – Україна отримала 32 бали та 120 місце серед 180 країн. Таким чином Україна здобула ще 2 бали та піднялася на 10 місць; у 2019 році- 30 балів зі 100 можливих — результат Індексу сприйняття корупції-2019 для України. Ми повернулися на рівень 2017 року і тепер посідаємо 126 місце зі 180 країн. Поруч з нами у рейтингу — Киргизстан, Азербайджан та Джибуті. Оцінка України сформувалася з 9 різних досліджень. Три показали незначне зростання, три нульову динаміку, а три — зниження [11]. Спільним для країн, зазначають в організації «TransparencyInternational», які успішно долають корупцію, є дотримання верховенства права, незалежність органів контролю та негативне ставлення суспільства до зловживання владою та публічними коштами заради особистої вигоди. Оцінка України сформувалася з 9 різних досліджень. Три показали незначне зростання, три нульову динаміку, а три — зниження. На початку 2019 року Transparency International Ukraine надала 12 рекомендацій, які б могли покращити показники України в CPI. Станом на кінець року, було виконано або частково виконано лише 6 з них, і ті в останньому кварталі 2019-го. Найбільший мініус — 13 пунктів у дослідженні Global Insight Country Risk Ratings. Йдеться про ризик, що люди/компанії в країні зіткнуться з хабарництвом чи іншими корупційними практиками ведення бізнесу, від отримання великих контрактів до повсякденної роботи. Водночас варто враховувати, що як і інші рейтинги, CPI може досить повільно відображати фактичні зміни по країні — іноді потрібно кілька років. Коли держави активно борються з корупцією, часом їхній результат навіть погіршується, бо починає проливатися світло на корупційні об'єкти та скандали [11].

У науковій літературі висловлювалися різні погляди на причину низької ефективності механізму кримінально-правової протидії корупції в Україні. До таких причин, зокрема, зараховують: 1) недосконалість нормативного забезпечення антикорупційної діяльності; 2) вибіркоче застосування антикорупційних норм; 3) низький рівень соціальної культури; 4) наявне корупційне середовище тощо. У цьому контексті не можна обійти стороною висновок О.М.Костенка. На його думку, корупція в Україні сьогодні має особливості, які відрізняють її від корупції в розвинутих країнах. Без виявлення цих особливостей не можна розробити адекватні заходи протидії їй [12, с. 14]. У зв'язку з наведеним цей блок дослідження є невід'ємною частиною подальшого розкриття проблем і напрямів удосконалення механізму кримінально-правової протидії корупції, який, як обґрунтовано в роботі, натеper є явно неадекватним властивостям української корупції. Сьогодні корупція в Україні має ту особливість, яка відрізняє її від корупції в розвинених країнах. За висновками О.М.Костенка, зазначений тип корупції полягає в тому, що це корупція, яка: а) породжується кризовими явищами сучасного українського суспільства (а не лише недосконалістю кримінальної юстиції); б) здатна поглиблювати кризу цього суспільства, маючи властивість зводити нанівець будь-які політичні, економічні, правові, моральні реформи в Україні. У в цьому її загроза для національної безпеки України [13, с. 49]. Викладене положення і досі відповідає реаліям України.

Також треба звернути увагу на те, що в науковій літературі панує точка зору, відповідно до якої для сучасної України корупція, внаслідок надзвичайної її поширеності, набула характеру реальної загрози національній безпеці, яка перешкоджає проведенню соціально-економічних перетворень, дискредитує публічні інститути в очах населення України. Особливо небезпечний високий ступінь ураження суспільства корупцією виявився в період настійливих прагнень України прискорити євроінтеграційні процеси: як з'ясувалося, кризові явища, зумовлені руйнівним впливом корупційного фактора, спотворили всі системи соціального управління не лише в публічній, а й у недержавній сфері, що знижує авторитет держави в міжнародних відносинах і вимагає більше ніж значних зусиль для реального приведення її до рівня сучасної, демократичної й правової [14, с. 12].

Останнім часом багато розмов йде про ефективність дії чинного антикорупційного законодавства, багато

часу витрачається на розгляд понятійного апарату, визначення відповідальності за корупційні дії, але зовсім забувають про необхідність проведення профілактичних заходів. Потрібно подивитися на корупцію як на наслідок великої сукупності проблем, які мають місце в соціальній сфері нашої держави. З'ясування таких питань безумовно вплине на положення справ [15, с. 69]. Однак, підвищення кримінальної відповідальності за корупційні дії не є панацеєю від корупції. Багато фахівців признають, що результативними шляхами боротьби з корупцією є її профілактика, яка займає багато часу і потребує великих економічних витрат. Адміністративні методи, правові більш дієві, не потребують значних витрат. Така думка обґрунтовується необхідністю зупинити подальше поширення корупції, оскільки є загроза існуванню демократії в країні [16, с. 158].

Висновок. Тож, завершуючи представлене наукове дослідження слід узагальнити, що на сьогоднішній день корупція – це «хвороба» сучасного українського суспільства. Проведений нами аналіз показав, що вже протягом багатьох останніх років законодавець постійно проголошує різні концепції та стратегії, які спрямовані на протидію корупції, окрім того, у більшості передвиборних агітаціях саме протидія корупції є одним із перших лозунгів. Однак при цьому реальних позитивних зрушень у цьому контексті ще й досі не має. Реальна картина полягає у тому, що рівень корупції в державі кожного року зростає, а закони, які приймаються у цій сфері носять в основному декларативний та популістичний характер, так би мовити «для народу». А відтак, на сьогоднішній день стан протидії корупції можна оцінити з негативного боку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3-х кн. Київ: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
2. Михайленко Д.Г. Концепція кримінально-правової протидії корупційним злочинам в Україні: дис. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю: 12.00.08. Одеса, 2018. 505 с.
3. Изотов М.О. Коррупция в современной России: социокультурные основания и формы проявления: автореф. дисс. ... канд. филос. наук: спец. 09.00.11. Иваново, 2012. 21 с.
4. Литвиненко В.І. Концепція адміністративно-правового забезпечення протидії корупції в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ. 2016. 485 с.
5. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної Антикорупційної стратегії : автореф. дис. ... докт. юр. наук : спец. 12.00.08. Київ. 2015. 479 с.
6. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. Київ : Юрид. думка, 2004. 400 с.
7. Голіна В.В. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні / [В.В. Голіна, С.Ю. Лукашевич, М.Г. Колодяжний; [за заг. ред. В.В. Голіни]]. Харків. Право, 2012. 304 с.
8. Українська правда. Українці хочуть асоціюватися із заможною країною – опитування (назва з екрана). URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2015/08/21/198947/>
9. Прес-реліз. Ризики, що пов'язані з шахрайством та корупцією, стримують розвиток компаній на міжнародному ринку; прагнення до збільшення виручки і доходів призводить до протиправної поведінки. Ernst & Young LLC. https://eba.com.ua/static/members_reviews/EY-Press-release-Global-Fraud-2015-Ukr_20052015.pdf
10. В Україні за 2 роки значно погіршилася ситуація з корупцією – E&Y. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2017/04/10/7140803/>
11. Індекс сприйняття корупції-2019. Трансперенсі Інтернешнл Україна. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-sprjnyattya-korupsiyi-2019/>
12. Костенко О. Щодо антикорупційного потенціалу «людського фактору», або про «камінь, яким зневажили будівничі». *Право України*. 2015. №12. С. 14–21.
13. Костенко О. Корупція в Україні у світлі політичної кримінології. *Політичний менеджмент: Український науковий журнал*. 2009. № 1. С. 49–54.
14. Гусаров С.М. Кримінально-правовий вимір протидії корупції: доцільність, ефективність, досконалість. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції*: збірник матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків 3 квіт. 2015 р.) / МВС України; Харківський нац. ун-т внутрішніх справ; Кримінол. асоц. України. Харків, 2015. С. 12–17.
15. Вітвіцька В.В. Корупція як відображення стану соціальної системи України. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції в Україні*: матеріали наук.-практ. конф (19 квітня 2013 року, м. Харків)/ ХНУВС. Харків.: Золота миля, 2013. 322 с.
16. Живко З.Б. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 220 с.

REFERENCES:

1. Zakalyuk, A.P. (2007). *Contemporary Ukrainian Criminology Course: Theory and Practice*. (Vol. 1). Kiev: Vydavnychyy Dim „In Yure” [in Ukrainian].
2. Mikhailenko, D.G. (2018). *Concept of criminal law counteraction to corruption in Ukraine*. Doctor's thesis. Odesa: National University "Odessa Law Academy" [in Ukrainian].
3. Izotov, M.O. (2012). *Corruption in modern Russia: sociocultural foundations and forms of manifestation*. Candidate's thesis. Ivanovo [in Russian].

4. Litvinenko, V. I. (2016). *The concept of administrative and legal support of combating corruption in Ukraine*. Doctor's thesis. Kiev [in Ukrainian].
5. Busol, O.Yu. (2015). *Combating Corruption Crime in Ukraine in the Context of Modern Anti-Corruption Strategy*. Extended abstract of doctor's thesis. Kiev [in Ukrainian].
6. Melnyk, M. I. (2004). *Corruption - Corrosion of Power (Social Essence, Trends and Consequences, Countermeasures): Monograph*. Kiev: Yuryd. dumka [in Ukrainian].
7. Golina, V.V. (Ed.). (2012). *State Programming and Regional Planning for Crime Prevention in Ukraine*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
8. Ukrainian Pravda. *Ukrainians want to be associated with a prosperous country - poll* (screen name). Retrieved from: <https://life.pravda.com.ua/society/2015/08/21/198947> [in Ukrainian].
9. Press release. *Fraud and corruption risks hamper the development of companies in the international market; the pursuit of revenue and revenue increases leads to unlawful behavior*. (2015). Ernst & Young LLC. Retrieved from: https://eba.com.ua/static/members_reviews/EY-Press-release-Global-Fraud-2015-Ukr_20052015.pdf [in Ukrainian].
10. *Corruption situation in Ukraine has deteriorated significantly in 2 years – E&Y*. *Ukrayins'ka Pravda*. Retrieved from: <https://www.pravda.com.ua/news/2017/04/10/7140803> [in Ukrainian].
11. *Corruption Perceptions Index-2019*. (2019). *Transparency International Ukraine*. Retrieved from: <https://ti-ukraine.org/research/index-spryynyattya-koruptsiyi-2019> [in Ukrainian].
12. Kostenko, O. (2015). *The anti-corruption potential of the "human factor" or the "stone that has been neglected by construction workers"*. *Pravo Ukrayiny*, 12, 14–21 [in Ukrainian].
13. Kostenko, O. (2009). *Corruption in Ukraine in the Light of Political Criminology*. *Politychnyy menedzhment: Ukrayins'kyi naukovyy zhurnal*, 1, 49–54 [in Ukrainian].
14. Gusarov, S. M. (2015). *Criminal legal dimension of counteraction to corruption: expediency, efficiency, perfection*. *Kryminal'no-pravovi ta kryminolohichni zasady protydyi koruptsiyi: zbirnyk materialiv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kharkiv 3 kvit. 2015 r.)*, 12–17 [in Ukrainian].
15. Vitvitska, V. V. (2013). *Corruption as a reflection of the state of the social system of Ukraine*. *Kryminal'no-pravovi ta kryminolohichni zasady protydyi koruptsiyi v Ukrayini: materialy nauk.-prakt. konf. (19 kvitnya 2013 roku, m. Kharkiv)*. Kharkiv: Zolota mylya [in Ukrainian].
16. Zhivko, Z. B. (2011). *Corruption: theoretical and methodological foundations of the research: monograph*. Lviv: LDUVS [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019

УДК 001:342.9

Куркова К.М.,

*кандидат юридичних наук, старший дослідник
завідувач відділу науково-правових експертиз
та законопроектних робіт
Науково-дослідного інституту публічного права
<https://orcid.org/0000-0002-4259-5511>
kurkova_ksenya@ukr.net*

НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ: ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ СУЧАСНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

У статті здійснено аналіз розвитку і становлення науки як засобу, завдяки якому здійснюється якісна перебудова нашої цивілізації, створюються передумови для правильного та ефективного використання науки в інтересах як держави і суспільства, так і окремої людини. Акцентується увага, що у сучасному світі завданням науки є не тільки пізнання дійсності, акумуляція та систематизація об'єктивних знань про неї, а й забезпечення сталого розвитку суспільства, створення умов для покращення загального добробуту. Наука в цілому, враховуючи науку адміністративного права, є дієвим інструментом, головним завданням якого є сприяння перебудові суспільного буття, створення гідних умов життя людини. Підкреслюється важливість історії наукової думки з метою розуміння загального процесу інтелектуального та культурного розвитку людини та цивілізації в цілому, критичного аналізу та переоцінки існуючих наукових доктрин, концепцій, гіпотез, моделей, розуміння їх впливу на формування сучасної наукової картини світу. Розвиток науки, в першу чергу, залежить від ставлення держави (посадових осіб органів державної влади) до науки в цілому та членів наукового співтовариства, зокрема. Основним завданням адміністративного права, як невід'ємної складової правової системи України, є створення належних організаційних умов для реалізації проголошених Конституцією України гарантій, що стосуються загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України. Окреслено цілі та завдання представників органів державної влади, на яких відповідно до конституційних приписів покладено обов'язок опікуватися суспільними справами, зокрема наукою.